

ΕΝΙΑΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ (ΕΠΣ-ΞΓ)

Το Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ) αφορά τις γλώσσες που περιλαμβάνονται στα ισχύοντα ωρολόγια προγράμματα και συγκεκριμένα την Αγγλική ως πρώτη ξένη γλώσσα, η οποία είναι υποχρεωτική σε όλες τις τάξεις του Δημοτικού και του Γυμνασίου, καθώς επίσης τη Γαλλική και τη Γερμανική ως δεύτερες ξένες γλώσσες, οι οποίες προσφέρονται κατ' επιλογήν από την Ε' Δημοτικού. Το ΕΠΣ-ΞΓ αφορά επίσης και άλλες γλώσσες που περιλαμβάνονται στο Γυμνάσιο, π.χ. η Ιταλική, και γλώσσες που μπορεί να περιληφθούν στο μέλλον, ως υποχρεωτικές ή επιλογής, ανεξαρτήτως των ωρών που προβλέπονται για τη διδασκαλία της κάθε μιας εξ αυτών.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΕΠΣ-ΞΓ

Το ΕΠΣ-ΞΓ αποτελεί εργαλείο για τη διδασκαλία και μάθηση κοινωνικά προσδιορισμένης χρήσης της ξένης γλώσσας με σκοπό την ανάπτυξη ικανοτήτων κατανόησης και παραγωγής νοημάτων όπως αυτά δηλώνονται στο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο παραγωγής τους, σε γραπτά και προφορικά κείμενα διαφορετικών ειδών λόγου. Προδιαγράφει τους προσδοκώμενους στόχους και οργανώνει τη γλωσσική ύλη κατά επίπεδο γλωσσομάθειας, με βάση την εξάβαθμη κλίμακα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Στόχος είναι οι μαθητές/τριες να αναπτύσσουν επικοινωνιακή ικανότητα, γλωσσική επίγνωση, διαπολιτισμική συνείδηση και διαμεσολαβητική ικανότητα και παράλληλα να προετοιμάζονται για εξετάσεις βάσει των οποίων θα μπορούν να αποκτήσουν Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας.

Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΠΣ-ΞΓ

Το ΕΠΣ-ΞΓ είναι *πρόγραμμα σπουδών* (curriculum), όχι *αναλυτικό πρόγραμμα* (syllabus) και είναι κοινό για όλες τις ξένες γλώσσες του σχολείου και ενιαίο για το Δημοτικό και Γυμνάσιο. Προσδιορίζει τους γενικούς και επιμέρους δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας, σύμφωνα με την εξάβαθμη κλίμακα του Συμβουλίου της Ευρώπης από το επίπεδο A1 (στοιχειώδης γνώση) μέχρι το επίπεδο B2 (καλή γνώση της γλώσσας). Το επίπεδο B (B1 και B2 που αντιστοιχεί σε έναν «ανεξάρτητο χρήστη της γλώσσας») είναι το επίπεδο γλωσσομάθειας που είναι επιθυμητό να έχουν αποκτήσει όλοι/ες οι μαθητές/τριες στην πρώτη ξένη γλώσσα, ολοκληρώνοντας την υποχρεωτική τους εκπαίδευση. Επιθυμητό επίσης είναι να έχουν αποκτήσει το επίπεδο A («βασικός χρήστης της γλώσσας») στη δεύτερη ξένη γλώσσα.

Οι δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας του ΕΠΣ-ΞΓ είναι συστοιχισμένοι με τους δείκτες του Κοινού Ευρωπαϊκού Πλαισίου Αναφοράς για τις Γλώσσες (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001) αλλά έχουν προκύψει από ερευνητικά δεδομένα γλωσσικής χρήσης που έχουν παραχθεί από υποψηφίους στις εξετάσεις του Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας (ΚΠΓ), με το οποίο το ΕΠΣ-ΞΓ συνάδει, στο πλαίσιο σύνδεσης της ξενόγλωσσης εκπαίδευσης στο σχολείο με την πιστοποίησή της. Η περιγραφή των δεικτών συνίσταται σε αναλυτικές δηλώσεις σχετικά με τις δράσεις ή ενέργειες που αναμένεται να είναι σε θέση να κάνουν οι μαθητές/τριες σε κάθε επίπεδο, προκειμένου να θεωρείται επαρκής χρήστης της γλώσσας στο εν λόγω επίπεδο. Η κάθε δήλωση είναι ένας «περιγραφικός» δείκτης (περιγραφητής) της επικοινωνιακής επάρκειας των μαθητών/τριών.

Οι δείκτες που περιλαμβάνονται στο ΕΠΣ-ΞΓ έχουν προδιαγραφεί και σταθμιστεί βάσει αναλυτικών διαβαθμισμένων περιγραφών των γλωσσικών ικανοτήτων στις γλώσσες του σχολικού προγράμματος (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά).

Οι περιγραφές αυτές προκύπτουν από ποικίλες πηγές (προηγούμενα προγράμματα σπουδών, διδακτικά/σχολικά εγχειρίδια, εγχειρίδια περιγραφής του γλωσσικού προφίλ του μαθητή/χρήστη των ξένων γλωσσών, προδιαγραφές εξετάσεων γλωσσομάθειας) και

συμπληρώνονται από εμπειρικά δεδομένα και αποτελέσματα μελετών που εστιάζουν στον Έλληνα χρήστη της ξένης γλώσσας.

Οι δράσεις ή ενέργειες που περιγράφονται είναι *συνεπείς* με τις προδιαγραφές του ΚΠΓ, αλλά *διαφέρουν* από τους συγκεκριμένους δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας του ΚΠΓ, αφού οι τελευταίοι εξυπηρετούν διαφορετικό σκοπό. Οι περιγραφητές του ΚΠΓ προσδιορίζουν τη χρήση της γλώσσας που αναμένεται από τον υποψήφιο τη στιγμή των εξετάσεων, σύμφωνα με τις ενότητες των εξετάσεων και τις κατηγορίες δοκιμασιών του οργάνου μέτρησης, αναλόγως του επιπέδου γλωσσομάθειας στο οποίο ο υποψήφιος επιθυμεί να πιστοποιηθεί. Αντίθετα, οι περιγραφητές του ΕΠΣ-ΞΓ ορίζουν σε ποιες δράσεις ή ενέργειες θα πρέπει να εκπαιδευτούν οι μαθητές/τριες κατά επίπεδο. Ορίζουν επίσης σε ποιο βαθμό πρέπει να μπορούν να επιτελούν τις επικοινωνιακές αυτές δράσεις, δηλαδή ποια γλωσσικά μέσα θα πρέπει να μπορούν να χρησιμοποιούν –ανάλογα με το επίπεδό τους– προκειμένου να επικοινωνούν με τον αποτελεσματικότερο δυνατό τρόπο σε ποικίλα κοινωνικά περιβάλλοντα.

Οι δείκτες επικοινωνιακής επάρκειας του ΕΠΣ-ΞΓ σε κάθε επίπεδο είναι σε απόλυτο συσχετισμό με τις ενότητες του ΚΠΓ, οι οποίες εξετάζουν τα εξής:

- Ενότητα 1: Κατανόηση γραπτού λόγου και γλωσσική επίγνωση
- Ενότητα 2: Παραγωγή γραπτού λόγου και γραπτή διαμεσολάβηση
- Ενότητα 3: Κατανόηση προφορικού λόγου
- Ενότητα 4: Παραγωγή προφορικού λόγου και προφορική διαμεσολάβηση.

Οι δράσεις/ενέργειες του ΕΠΣ-ΞΓ που περιγράφονται αμέσως παρακάτω αφορούν, ειδικότερα, τις εξής επικοινωνιακές δραστηριότητες:

- Κατανόηση γραπτού λόγου
- Παραγωγή γραπτού λόγου και γραπτή διάδραση
- Γραπτή διαμεσολάβηση
- Κατανόηση προφορικού λόγου
- Παραγωγή προφορικού λόγου και προφορική διάδραση
- Προφορική διαμεσολάβηση

Επειδή σημαντικό κομμάτι της επικοινωνίας των νέων σήμερα γίνεται με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και η καθημερινή τους πραγματικότητα τούς επιτρέπει να έρχονται σε επαφή με περισσότερα κείμενα σε οθόνη παρά σε χαρτί, επιχειρεί να συνδέσει την επικοινωνιακή επάρκεια στην ξένη γλώσσα με τον ψηφιακό εγγραμματισμό των μαθητών/τριών. Επιχειρεί δηλαδή να συμπεριλάβει στο σύστημα διαβάθμισης των επιπέδων γνώσης της ξένης γλώσσας περιγραφητές που έχουν σχέση με τη χρήση των νέων τεχνολογιών στην επικοινωνία, κάτι για το οποίο δεν υπάρχει προηγούμενο στη διεθνή πρακτική.

Με βάση τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι το ΕΠΣ-ΞΓ ακολουθεί τη λογική ότι ένα πρόγραμμα σπουδών είναι σκόπιμο να προδιαγράφει τα στοιχεία του γνωστικού αντικειμένου που πρέπει να διδαχτούν και όχι το πότε ακριβώς ή το πώς θα πρέπει διδαχτούν, αφού οι μέθοδοι, οι τεχνικές διδασκαλίας, ο επιμερισμός της ύλης, κ.τ.λ. καθορίζονται από παράγοντες που έχουν άμεση σχέση με το μαθητικό δυναμικό τους μαθητές, τους εκπαιδευτικούς και τα διαφορετικά περιβάλλοντα μάθησης.